

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armoma, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Bucumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz, Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coârul, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Corășana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decabal, Detunata, Doina, Drăganul, Dumăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgeșana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Vestem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Lăgădiana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniavea), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilova-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Țibleşana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe $\frac{1}{2}$ an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri

Situația financiară.

Este un fapt cunoscut de toți, chiar și de cei mai puțini orientați în chestiuni economice, că situația financiară prin care trecem e cât se poate de dificilă. A mai tăgădui aceasta este cu neputință. Oamenii noștri o știu deja, ba cei mai mulți o și simt din greu. Bani s'au scumpit pe toată linia la noi și în străinătate și s'au și rărit cum de mult nu s'a pomenit.

Cauzele cari au pricinuit această situație sunt — mai mult sau mai puțin — cunoscute. Ele se reduc, parte la împrejurări politice, parte la împrejurări economice. Războiul din Africa de nord și situația încordată din peninsula balcanică au absorbit și rețin sume enorme din circulațiunea financiară a statelor bogate în capital. Nu mai puțin investiri enorme din coloniile franceze încă au absorbit aproape întreg capitalul francez, care până bine de curând era plasat în țările noastre. Tot asemenea au absorbit capital și coloniile altor state. Finanțarea recoltei de bumbac din Egipt, a recoltei de cafea din Brasilia și alte asemenea împrejurări au contribuit, împreună cu cele enumerate mai sus, în gradul cel mai mare la agravarea situațiunii financiare prezente.

În sfârșit nu putem uita nici faptul, că tocmai situația financiară nesigură de azi a îndemnat r. c. o mulțime de bănci să adune ca rezerve de bani gata sume foarte mari,

cari azi zac în casele lor de fier, retrase din circulațiune. Din aceasta cauză circulațiunea suferă și devine cu atât mai dificilă cu cât rezervele de bani gata, de cari amintirăm nu sunt saturate și îndată ce se arată mijloace de bani disponibile, casele băncilor mari le înghit în tresorurile lor, prin ce situația dificilă se tot perpetuează.

Cum vedem dară cauzele sunt tot de natură străină. Ele nu-și găsesc originea în împrejurările noastre sau în împrejurări apropiate nouă. Și cu toate acestea se resimt din greu și la noi. E și firesc. În ultima analiză întregul izvor de capital al nostru se reduce la statele, cari direct sau indirect sunt angajate prin forța împrejurărilor arătate în cele precedente.

Consecințele stării financiare, de cari vorbim le suferim și noi și de aceea e bine să ne dăm sama de ele, studiindu-le și apreciindu-le din punctul de vedere al împrejurărilor noastre.

*

La noi — lucru natural — cele dintâi, cari simțesc urmările stării încordate financiare de azi, sunt băncile noastre. Pentru ele împrejurările sunt negreșit grele, dar în nici un caz nu sunt îngrijitoare sau primejdioase. Când susținem aceasta însă, nu înțelegem că nu trebuie să ne preocupe și pe noi de aceste împrejurări și să nu fim îngrijați de ele. Din contră, ca institute solide și priceput conduse, trebuie să le cumpănim cât se poate de bine și să ne acomodăm activitatea în conformitate cu aceste împrejurări, dacă

e vorba să trecem cu succes peste greutățile zilelor acestora. Și după noi întrebarea de căpetenie este prin ce mijloace avem să ne conformăm? Ca să răspundem la această întrebare, trebuie să ne dăm sama de faptele, ce se petrec în lumea financiară. Aci observăm, că faptul cel mai caracteristic este rezerva, restrângerea mijloacelor financiare până unde aceasta este cu putință. În urmare cea dintâi datorință a băncilor noastre încă este să se restrângă necondiționat în afacerile lor, adică să nu mai facă operațiuni nouă, iar din cele existente să caute să realizeze după putință. Totul însă are să urmeze cu plan. Căci nu va fi ertat ca pentru rezerva ce li-se impune, să meargă la extrem. Nu, pentrucă în un asemenea caz își vor putea păgubi propriile lor interese.

A stabili marginile rezervei ce — ca o urmare a stării financiare prezente — se impune și băncilor noastre, e un lucru foarte greu. Chestiunea acestei rezerve depinde de la starea individuală și împrejurările faptice, în cari se găsesc singuraticile bănci. Stările singuraticilor bănci și împrejurările, în cari se găsesc sunt așa de diferite încât e cu neputință a le fixa la acest loc. Cu toate acestea, în general, se poate indica că restrângerea în afaceri nouă și realizarea — după putință — a celor vechi să se facă cu tempo măsurat și aceste mijloace să se folosească pentru adunarea rezervelor de numărare și pentru degajarea treptată de angajamente străine (reescont, lombard passive, etc.), dat fiind, că greutatea pentru noi nici nu poate fi alta decât îndatoririle prea mari față de creditorii străini.

Din parte-ne am avertizat adeseori băncile noastre să nu se angajeze prea tare la capital străin, dar atunci — când oferta de bani eră atât de mare — avertizările noastre erau prea puțin considerate. Azi desigur le apreciem mai just.

*

După părerea noastră, dacă se va urma în modul indicat mai sus, situația financiară prezentă va trece fără urmări păgubitoare pentru noi. Zicem anume că nu ne va lăsa urmări păgubitoare, pentrucă în definitiv aceasta situație financiară dificilă va fi un mare bine, o școală excelentă pentru băncile noastre și afacerile lor. Mania de afaceri, despre cari am scris adeseori în revista noastră și care a fost o consecință firească a abundenței de bani și a expansivității în activitate economică, va încetă și odată cu aceasta vor încetă multe din scăderile orga-

nizației noastre de bancă, pe cari le-am remarcat la diferite prilejuri. În ce se vor arăta urmările binefăcătoare și ce învățături va trebui să scoatem din situația financiară, ce ne apasă de mai bine de un an, vom arăta la timpul său. Până atunci să purcedem cu grije și cu stăruința folositoare.

Chestiunea însoțirilor sătești.

Chestiunea însoțirilor economice formând în măsură atât de intensivă obiectul de preocupățiune al cercurilor noastre financiare și al tuturor binevoitorilor țărânilor noastre, voi cercă a scoate la iveală pe deoparte neajunsurile, pe de altă parte pornirile bune observate la mai multe însoțiri în decursul celor 8 ani de zile, de când mă interesez de conducerea însoțirilor de credit sprijinite și alimentate de „Cassa de păstrare (reuniune)* în Săliște, pentruca pe baza acestor constatări să pot fixa unele indigații pentru viitor.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“ în scopul promovării intereselor materiale și morale ale populației dela sate între multele sale probleme și-a luat de țintă și înființarea de însoțiri de credit și în urma propagandei intensive făcute, i-a și succes, a înființat în mai multe comune frunțase din comitatul Sibiului astfel de însoțiri, așa că pe la anul 1904 erau 11 însoțiri, înființate după sistemul Raiffeisen. Aceste însoțiri erau conduse de frunțașii comunelor cu multă bunăvoință, dar cu puțină pricepere, din care cauză li-se făceau fel și fel de greutăți din partea autorităților, cu cari veneau în atingere.

Pe la finea anului 1904 am fost recercat din partea comitetului central al Reuniunii de agricultură, a mă interesă de conducerea acestor însoțiri. În cursul anului 1905 am cercetat însoțirile de credit din Aciliu, Apoldul-inferior, Loman, Pianul-inferior, Pianul-superior și Rechita, și am luat sub reviziune toate afacerile acestora, dând îndrumările necesare pentru o administrare corectă a averii însoțirilor.

Aflând modul de purtare a cărților nepractic și cu mult prea greoiu, lipsind cartea principală și neputându-se scoate la iveală profitul realizat — împrejurare, care a indemnat organele competente să măsure darea de venit pentru însoțiri după buna lor chibzuială și nu pe baza socotelilor prezentate — am abandonat registrele vechi și am introdus registre noi, dând instrucțiunile necesare pentru o contare corectă a operațiilor.

Aceste instrucțiuni și îndrumări urmau și cu ocaziunea controlului, ce o făceam din când în când la însoțiri, dar în deosebi la finea anului la încheierea socotelilor.

Aduse odată afacerile numitelor însoțiri în ordine „Cassa de păstrare reuniune în Săliște“ le-a deschis

creditele necesare, așa că însoțirile, având mijloacele necesare la dispoziție, s'au dezvoltat în mod satisfăcător.

1. Însoțirea de credit din Aciliu înființată în anul 1897 cu 27 membri a ajuns la finea anului 1911 la 129 membri, cu un capital social de K 2,580 și cu active de K 50,187-30.

2. Însoțirea de credit din Apoldul-inferior, înființată la anul 1896 cu 80 membri, a ajuns la finea anului 1911 la 300 membri, cu un capital social de K 6,000 și la active de K 141,682-31.

3. Însoțirea de credit din Loman și-a început activitatea în anul 1902 cu 41 membri și la finea anului 1911 a avut 143 membri cu un capital social de K 5,720 și active de K 69,179-97.

4. Însoțirea de credit din Rechita și-a înregistrat firma în anul 1898 cu 28 membri și la finea anului 1911 a avut 120 membri, capital social de K 2,400 și active de K 50,339-58.

5. Însoțirea de credit din Pianul-superior înființată la anul 1898 cu 64 membri, la finea anului 1911 a avut 349 membri, cu un capital social de K 6,980 și active de K 130,949-48.

6. Însoțirea de credit din Pianul-inferior și-a început activitatea numai în anul 1905 cu 46 de membri și până la finea anului 1911 a ajuns la un capital social de K 2,840 cu 141 de membri și la active de K 161,720-42.

Pasivele însoțirilor constau în parte preponderantă din creditele puse la dispoziție din partea „Căseii de păstrare din Săliște“ și din depun. primite spre fructificare.

În proporția activelor a crescut și profitul net realizat, care la unele însoțiri a atins cifra de K 3,000. Din profitul net s'a plătit dividendă după părțile de fondare, iar din restul profitului s'a dotat fondul de rezervă, care la unele însoțiri a ajuns la sume considerabile și s'a pus bază la fonduri de binefaceri, din cari s'au votat ajutoare la școli, biserici și membri atinși de vre-o nenorocire.

Cu ajutorul însoțirilor s'au pus la cale și alte lucruri de interes obștesc, așa în Apoldul-inferior s'a înființat o pepinieră de viță de vie, care s'a dezvoltat în mod îmbucurător, aducând foloase reale membrilor însoțirii. Din partea însoțirii din Aciliu s'au procurat mașini de stropit contra peronosporiei, pe cari le-a pus la dispoziția membrilor. În timpul din urmă am sulevat cu ocaziunea adunărilor generale ideea, ca membri să renunțe la dividendă după părțile de fondare și în schimb să exoperăm o asigurare colectivă contra focului solvind din suma dividendelor premiul de asigurare pentru o valoare fixată, rămânând ca acei membri, cari ar dori să se asigure pentru o sumă mai mare, să întreprindă premiul la suma recerută. Ideea a fost primită cu bucurie și la unele însoțiri este pe cale de a fi realizată.

În același chip, cred, că s'au dezvoltat și alte însoțiri, cari au intrat în legătură cu vre-o bancă mai mare, pe când celelalte însoțiri — după cum știm — nu pot arăta nici pe departe rezultate așa de frumoase.

Țin însă se relevez, că adeseori mi-s'a dat ocaziune se observ la însoțiri și menajări de interese particulare ca: tendința de a primi remunerațiuni prea urcate, dividende prea mari, precum și alte porniri egoiste, cari neajunsuri reclamă, ca acela, care se interesează de soarta însoțirilor, în cazul de față reprezentantul băncilor creditoare, să vină des în atingere cu factorii conducători ai însoțirilor, ba chiar să participe la adunările generale ale acestora și să suprimă astfel de porniri păgubitoare.

Un alt neajuns la însoțiri este faptul, că fiind în comunele noastre puțini oameni cu pricepere, cari să provadă agendele de casar și contabil, aceștia după-ace au purtat un timp oarecare în sensul îndrumărilor și instrucțiunilor primite, socotelile însoțirilor, cad la alegeri și astfel instrucțiunea trebuie începută din nou cu membri nou aleși în posturile menționate, împrejurare, care m'a determinat să încerc la timp potrivit un curs cu conducătorii însoțirilor, pentru a le da instrucțiunile necesare în purtarea registrelor, încheierea socotelilor și în administrarea însoțirilor, ca astfel și controlul, ce au să facă membri direcțiunii și în deosebi ai consiliului de inspecție să fie cât mai eficace.

Premiând acestea, fie-mi permis a-mi expune părerea cu privire la înființarea de însoțiri și la propagarea acțiunii cooperative.

În principiu mă alătur și eu la părerea, că însoțirile sătești de orice categorie ar fi ele, trebuie aduse în legătură cu băncile noastre, și aceasta pe deoparte din motivul, că inițiatorii însoțirilor pe lângă bunăvoință, mai au lipsă și de îndrumări practice, pe de altă parte e lucru de înțeles, că acele întreprinderi vor ajunge la rezultate satisfăcătoare, cari au la dispoziție și capitalurile necesare.

Pentru propagarea ideii cooperative și îndeosebi pentru infiltrarea principiilor altruiste în fruntașii comunelor, chemați să conducă însoțirile, să se introducă cursuri cooperative în seminariile noastre, să se pună la cale din partea „Asociațiunii“ și a „Reuniunii de agricultură din Sibiu“ și a altor factori chemați cât mai multe prelegeri populare, iar ca cooperativele înființate să nu rămână în mila sortii, cum adeseori se întâmplă, „Solidaritatea“ să insiste pe lângă băncile asociate, ca acestea să le dea tot concursul, atât moral, cât și material. Însoțirilor înființate de asemenea să li-se recomande a se pune în legătură cu vre-o bancă mai mare din apropiere, care să le pună la dispoziție creditele necesare. Aceste bănci ușor vor lua asupra lor sarcina de a se îngriji de conducerea și în special de controlul însoțirilor. Pentru răspândirea cunoștințelor necesare Direcțiunea băncii, în jurul căreia s'au grupat câteva însoțiri, să se îngrijască prin funcționarii săi de cursuri cooperative, la cari să poată participa cât mai mulți membri de ai însoțirilor.

Astfel cu timpul în jurul fiecărei bănci mai mari s'ar putea forma câte o federală, care să se îngrijească și de încheierea socotelilor.

Prin mijlocirea acestor bănci centrale însoțirile ar putea fi luate sub reviziune și din partea revizorilor experți ai „Solidarității” și în modul acesta însoțirile ar putea intra și în organizația noastră financiară.

„Asociațiunea” și „Solidaritatea” prin organele lor ar putea elabora un statut tip, prin care să se fixeze dispozițiile necesare cu privire la organizarea și administrarea însoțirilor.

După cât cunosc eu împrejurările și după experiențele câștigate, în statute va fi consultat a se fixa următoarele dispozițiuni:

1. Pentru înființarea de însoțiri să se adopteze sistemul Raiffeisen cu câte o parte de fondare de câte K 20 eventual K 40 și cu garanție nelimitată, putând intra în însoțire cât de mulți membri. Aceasta cu scopul, ca însoțirile să poată ajunge la creditele necesare, căci economul dela sate nu prea are prisosință de numărare, ca să-și poată spori partea de fondare la o sumă mai mare, iar limitând garanția la 5 sau 10 ori suma capitalului subscris, s'ar reduce creditul însoțirii. Garanția nelimitată o află de absolut necesară, cel puțin pentru însoțirile de credit.

2. Cercul de activitate a unei însoțiri să fie mărginit la o comună, pentru ca conducătorii însoțirii să poată supraveghea cu ușurință afacerile membrilor, cunoscând referințele lor, ba chiar și membri să se poată controla reciproc. În modul acesta garanția nelimitată nu poate avea urmări păgubitoare pentru interesele membrilor.

3. În însoțire se poată intra cât de mulți membri, iar solicitorii de împrumuturi să fie obligați a se face membri, deoarece și aceasta reprezintă o garanție materială și fiind mai mulți membri în însoțire, responsabilitatea luată pentru angajamentele însoțirii, se refrânge asupra mai multora. De altcum între împrejurările de azi de abia se găsesc la sate oameni, cari din convingere să se facă membri la vre-o însoțire și să nu aștepte vre-un favor oarecare dela intrarea lui în însoțire. Aceasta o afirm pe baza experienței făcute la însoțirile de credit grupate în jurul „Căseii de păstrare din Săliște”.

4. Dividenda să nu poată fi mai mare decât etalonul de interese, ce-l plătește însoțirea pentru împrumuturile contractate de ea, rămânând, ca etalonul după depuneri să se statorească după împrejurări.

5. Remunerațiunea funcționarilor și marcele de prezență și în genere spesele de administrare să stea în proporție cu activele însoțirii și cu profitul realizat, putându-se fixa în adunările generale chiar și procentul calculat după suma activelor, preste care să nu poată trece spesele de administrare.

6. În statutele însoțirilor de credit să se ia dispozițiuni, ca acestea să poată participa la înființarea și finanțarea altor tovărășii sau întreprinderi, ba direcțiunea însoțirilor să fie chiar obligată la promovarea acestora.

7. Cu privire la distribuirea profitului curat să

se normeze procentul, cu care să se doteze fondul de rezervă, fixându-se după solvirea dividendei cel puțin 50% pentru fondul de rezervă și 30% pentru fondul de binefaceri, rămânând celelalte 20% la dispoziția adunării generale.

Fondul de rezervă să se plaseze întreg în efecte. Din fondul de binefaceri să se ajute instituțiuni culturale și filantropice.

8. Dreptul de vot să fie legat de fiecare parte de fondare și să poată fi exerciat numai de membri prezenți la adunare, fără de se a putea folosi de plenipotență.

9. Mărirea împrumuturilor, ce le poate acorda însoțirea să se statorească de adunarea generală, avându-se în vedere principiul, ca să poată fi ajutamați cât mai mulți membri.

Pe lângă aceste dispozițiuni și pe lângă cele reclamate de legea comercială, sunt de convingerea, că se pot înființa în comunele noastre fruntașe însoțiri de credit și în legătură cu acestea alte tovărășii, dornice de locuitorii diferitelor ținuturi, și anume bazându-ne pe puterile proprii și fără a conta la ajutor din alte părți.

Chestia înființării centralelor, cred eu, că ar putea fi amânată, până-ce am avea înființate și bine organizate un număr mai mare de însoțiri.

Săliște, August 1912.

Constantin Herția

*dir. executiv la „Casa de păstrare”
(Reuniune).*

„Forme tipice de organizație economică-socială”.

(Urmare și fine)

Urmăresc mai departe firul expunerii dlui Socaciu.

Popoarele europene, dela apariția lor istorică, până în prezent, ne înfățișează următoarele tipuri principale de organizație economică-socială:

A. *Tipul economiei domestice încheiate sau autonome*, care a predominat în vechime și se apropie de economiile țărănești de azi. Bunurile se produc și se consumă în aceiaș economie. Este economie fără schimb. În ale mele „*Rosturi economice*”, pag. 17—20, am arătat că economiile noastre țărănești numai pe jumătate sunt independente, autonome. Pe jumătate sunt avizate la schimb. Acelaș lucru îl constată dl Socaciu, în nota dela pag. 11, citând întru sprigin propoziția concisă alui Bücher (*Entstehung der Volkswirtschaft*, 1904 pag. 173): „Azi nu se mai produce nici un sac de grâu, nici în curtea țărănească cea mai lăaturalnică, fără legătură cu întregul circulațiunii național-economice”.

Tipul economiei domestice încheiate a fost reprezentat, în decursul timpului, mai întâiu prin economia domestică gentilă, după aceea prin economia

familiei patriarhale și în fine prin economia curților din prima jumătate a evului mediu.

B. Tipul economiei autonome orășenești teritoriale a predominat în jumătatea a doua a evului mediu. Fiecare oraș formă cu împrejurimea sa o unitate economică autonomă. Meseriașii orășeni aveau dreptul exclusiv de a-și vinde produsele în oraș și pe teritoriul aparținător. De asemenea consumatorii orășeni aveau dreptul exclusiv de cumpărare asupra mărfurilor străine, cari intrau pe teritoriul orașului. În scopul acesta s'a introdus dreptul de staționare în oraș (Stapelrecht), s'a oprit vânzarea prealabilă prin sate sau înaintea porților orașului. Marfa trebuia să intre în oraș și să se vândă direct la consumatorii din oraș. Vânzarea la precepeți, negustori și oameni străini eră permisă numai după-ce au fost satisfăcuți consumatorii interni.

Prin veacurile XI și XII înmulțindu-se numărul orașelor, a crescut și numărul meseriașilor, au început și oameni liberi să îmbrățișeze diferite meserii.

„Meseriașii își dau acum toată silința să mulțamească pe cumpărători. Se specializează și perfecționează tot mai mult. Fac progrese însemnate în tehnica meseriei și ajungând la existență sigură, ba chiar la stare bună, simt trebuința de a se organiza corporativ după ramurile meseriei, spre a se ajuta reciproc, spre a-și împăca înșiși certele dintre ei și a ajuta pe cei neputincioși și lipsiți ai lor. Din aceste organizațiuni, în unele locuri chiar din colegiile, starostiile, de pe la curțile domnești, cu cari s'a făcut primul pas în această direcție s'au dezvoltat cu înțetul acele organizațiuni corporative, numite *bresle* (zechiuri), cari au ajuns mai ales în veacurile XIV și XV la însemnătate și putere foarte mare, după aceea au început a decădea și în urmă s'au desființat, introducându-se sistemul libertății industriale“.

C. Tipul economiei naționale. În acest tip organizația cooperativă a producției se extinde asupra țării întregi. Își ia începutul deodată cu centralizarea politică. Rând pe rând se sparg cercurile separatiste domnești feudale, provinciale și orășenești. Se fac legi uniforme, se statifică justiția, poliția, apărarea țării etc. În legătură cu acestea, statul reglementează și afacerile de meserii, piață și comerț, prin măsuri și instituțiuni de ordin general. Centralizarea activității politice a provocat înmulțirea funcționarilor salariați și armata permanentă. Acestea și luxul curților regești pretindeau mulți bani. Se puneă întrebarea, că în ce mod să se sporească venitele și averea țării? Răspunsul cel mai apropiat eră: prin înmulțirea banilor. Astfel s'a născut învățătura *mercantilistă*, în sensul căreia problema economică cea mai importantă a unui popor trebuie să fie comerțul cu alte popoare, ca se câștige dela aceste cât se poate de mult aur și argint. Pentru realizarea acestei ținte, regimul țării trebuie să se folosească de toate mijloacele, ce-i stau la dispoziție: oprire de import și impozite mari asupra mărfurilor străine, premii de export de produse indigene, restrângerea exportului de metale prețioase etc.

La paginile 31—48 se desvoltă pe larg ideile referitoare la centralizarea politică și mercantilism, epoca liberală, în care statul nu se prea amestecă în politica economică și actuala epocă liberală-absolutistă, când statul se amestecă prea mult în economiile particulare.

E foarte gingașă chestia: cum și în ce măsură să contribuie statul la realizarea problemelor economiei naționale.

Ca principii generale știința stabilește, că statul trebuie să intervină și să execute acele lucrări de interes general, pe cari particulari și alte organizațiuni economice nu sunt în stare să le îndeplinească, ori nu le-ar putea administra ca Statul. Astfel sunt: posta, telegraful, telefonul, căile ferate, drumurile de comunicație, navigația maritimă și fluvială, siguranța persoanei și a averii, apărarea țării, justiția etc.

În acelaș timp are să se ferească de a împedea prin amestecul său activitatea individuală economică, dezvoltarea forțelor individuale.

Această învățatură modernă este în contradicere cu teoriile comuniste și socialiste, cari pretind ca să se ia răspunderea dela individ și să se treacă la totalitate, la Stat sau comună.

*

Acesta este, în liniamente generale, studiul dlui *Socuciu*, pe cât de serios, pe atât de instructiv. Cred că-l va scoate și în broșură, separată, pentru a fi mai accesibil tuturor cărturarilor.

De altfel ne-am obișnuit, ca Anuarele Școalei noastre comerciale să ne ofere tot lucrări de valoare.

Anul trecut (1910—1911) ne dete dl profesor *I. C. Panțu*: *Contabilitatea la societăți colective comandite și la societățile pe acțiuni* (67 pagini, 8° mare) iar anțart (1909—10) tot dl *Panțu*:

Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor-curente (29 pagini, octav mare) și dl *Ioan Pricu*: *Călătoria noastră de studii 1910* (45 pag. în acelaș format).

Dări de seamă speciale asupra lucrărilor dlui Panțu nu știu să se fi făcut, dar presupun¹⁾ că sunt cunoscute de toate băncile și de toți funcționarii băncilor noastre. Raportul dlui Pricu iarăș constituie lectură interesantă.

Gav. Todica.

„Esechiana“, „Salvator“ și Consortes.

— Tribunalul le-a interzis activitatea. —

În mai multe rânduri am atras atențiunea publicului nostru cetitor asupra nesolidității reuniunilor așa

¹⁾ Dar nu sunt sigur. Multe bănci de ale noastre abia dacă au ceva scrieri de specialitate, necum să aibă biblioteci bine orânduite, cum ar fi de așteptat. Punctul acesta mi-se pare atât de important, încât ar fi bine să se revină asupra lui. Revizorii noștri experți ar trebui să-l ia în program și să insiste la toate băncile pentru înființarea câte unei biblioteci, care să cuprindă mai întâi toate scrierile românești de specialitate.

numite „de asigurare“ „Esechiana“, „Salvator“ și altele de felul lor și am cerut ca gazetele noastre să fie mai rezervate cu publicarea reclamelor ce se fac în favorul acestor întreprinderi, asupra cărora a planat și planează și astăzi numai neîncredere și dubietate. Când am cerut gazetelor noastre să fie mai rezervate în publicarea reclamelor amintite, am făcut-o firm convinși că aceste reuniuni, mai curând sau mai târziu, vor trebui să se compromită și că compromiterea aceasta va fi păgubitoare, pentru toți aceia, cari vor ajunge ca „asigurați“ în mrejele lor. Noi am știut, că aceste reuniuni sunt lipsite total de bazele și condițiunile unei societăți de asigurare solide și că afacerile, ce le îmbie publicului pot fi ori și ce, numai afaceri de asigurare nu. În urmărire eram siguri, că crahul va trebui să urmeze cu precizie matematică. Și de ceea-ce ni-am temut ori de ceea-ce am fost siguri, a urmat. Foile de specialitate străine ne aduc știrea, pe care e bine să ni o însemnăm, că **tribunalul din Essék a oprit din oficiu activitatea reuniunilor de asigurare de acolo „Esechiana“ și „Salvator“ și că în contra lor s'a pus la cale procedura de cercetare criminală.**

Se vor întrebă poate unii, de ce a oprit tribunalul din Essék activitatea acestor reuniuni? De sigur pentru motivele pentru cari — după cum suntem informați și după cum s'a scris deja în gazetele străine și tribunalul din Timișoara a cerut reuniunii „Bios“ (făcută pe calapodul „Esechiane“) că să nu mai continue cu afacerile începute și să caute a se apuca de afaceri adevărate de asigurare. Căci trebuie să se știe, că oamenii pricepuți, experți în afaceri de asigurare, au arătat și dovedit că numitele reuniuni de asigurare cum sunt „Esechiana“, „Salvator“ și tovarășele lor, cu afacerile ce le fac, nu sunt în stare să satisfacă îndatoririlor ce le iau asupra lor și prin urmărire sunt păgubitoare pentru publicul mare. Din acest motiv fundamental, cum și pentru alte multe „geșefturi“ neiertate s'a interzis azi oficios activitatea acestor reuniuni, cari grație naivității noastre își făcuseră pat cald și între noi.

Să sperăm că cel puțin astăzi ne vom cuminti ori cel puțin ne vom regândi și nu ne vom mai lăsa ademeniți de reclamele și afacerile acestor ori altor reuniuni „de asigurare“ similare. Ce privește gazetele noastre ar fi de dorit să se intereseze și ele și — dacă se vor convinge că nu numai nu fac nici un serviciu, ci direct pagubă poporului nostru prin publicarea de reclame — să le sisteze. Iar dacă vor să îndrume poporul să facă asigurări, să-l îndrume la societăți, despre cari sunt convinse că merită încredere. Altcum ne va fi, sigur, și mai rău.

Nouele legi de dare.

În zilele trecute au apărut ordinațiunile ministrului de finanțe privitoare la punerea în aplicare a art. de lege VIII: 1909 despre darea de câștig a întreprinderilor obligate la publicitate și art. de lege VII: 1909 despre darea de interese după capital și de rentă.

Dispozițiunile de interes mai general ale celor două ordinațiuni sunt următoarele:

a) *Darea de câștig a întreprinderilor obligate la publicitate.*

1. Sub darea de câștig a întreprinderilor obligate la publicitate cad pe teritoriul țării coroanei ungare:

- a) societățile pe acții,
- b) societățile comandite întemeiate pe acții,
- c) societățile cu răspundabilitate mărginită,
- d) însoțirile și
- e) întreprinderile de asigurare, întrucât pe baza

§§-ilor 298, 243 și 457 ai legii com. (Art. de lege XXXVII: 1875) sunt obligate a-și prezenta socotile la judecătoria.

2. Întreprinderile analoage din străinătate, dacă operează sub firma lor proprie prin o filială sau agentură în țările coroanei ungare.

În fine căile ferate publice și de interes local, casele de păstrare, resp. institutele de bani, cari în sensul statutelor lor sunt îndreptățite a primi depozite spre fructificare, înțelegând aici și institutele de bani municipale și comunale.

Societățile cooperative (însoțirile) anume cele agricole, industriale, de producțiune și vânzare sunt scutite de dare, iar cele de credit încă sunt supuse la dare numai dacă venitul lor curat este mai mare de 6%.

Cheia dării este 7% la întreprinderile, cari se ocupă exclusiv cu producțiunea industrială și la societățile miniere, cari se ocupă cu exploatarea cărbunilor de peatră, 50% la societățile miniere, cari exploatează alte minerale, în fine 10% la întreprinderile (institutele de bani etc.), cari nu cad în cele două categorii de mai sus.

Privitor la procedura, ce se urmează la fixarea dării ordinațiunea ministerială conține următoarele:

Darea societăților obligate la publicitate o fixează an de an direcțiunea financiară pe baza unor tablouri și anume deodată cu darea de venit a întreprinderilor.

Întreprinderea poate cere în fașiunea sa și pertractare verbală pentru fixarea dării sale. Terminul pus pentru fixarea dării se comunică partidelor.

Întreprinderile primesc despre mărimea dării fixate și o deciziune separată, motivată, în care trebuie să se amintească totodată până la ce sumă este liber de dare fondul de rezervă pentru scăderea valorii.

Dacă fașiunea nu corăspunde cerințelor legale, aceasta trebuie completată la cererea direcțiunii financiare în timp precluziv de 15 zile; dacă nu se face aceasta sau se face necomplet direcțiunea financiară este îndreptățită a procura datele necesare și prin revizuirea registrelor.

(Se va continua).

Jurisdicțiune.

Deciziuni curiale.

Asigurări împotriva accidentelor. La asigurările împotriva accidentelor nu este de ajuns să se dovedească numai vătămarea corporală, ci trebuie dovedită și aceea, că vătămarea provine dintr'un accident.

(Curia reg. sub Nr. 1047/911 dela 5 Iunie 1912).

Cambia cuprinzând indicația „vagy rendeletemre“ („sau la ordinul meu“) nu este lipsită de cerință esențială.

(Curia sub Nr. 376/912 dela 30 Mai 1912).

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 5 Septembrie 1912.

Urcarea etalonului la Banca Angliei, întâmplată săptămâna trecută, până acum n'a avut efectul așteptat pe piețele internaționale de bani. Din contră după ultimo se simte o mică ameliorare, care însă este probabil trecătoare. În London discountul privat cotează $3\frac{5}{8}\%$, dar în urma cererilor mari din America etalonul arată tendință de urcare. În Berlin, sosind oferte franceze mai considerabile, s'au oferit bani pe timp mai scurt cu $4\frac{1}{8}\%$ — $4\frac{1}{4}\%$. Bani de zi au cota $3\frac{3}{4}\%$ — 4% . Numai Parisul dispune de mijloace lichide abundante și discountul privat cotează $2\frac{3}{4}\%$.

În piața internă, după ultimo puternic, care a produs la Banca Austro-Ungară K 213 mil. bilete suse la dare, situația s'a mai ameliorat încâtva, sosind oferte de bani din Viena și Berlin. Afară de aceasta incasările încă încep a fi mai considerabile la bănci. Ameliorarea însă nu va fi de durată; din contră se prevede, ca întotdeauna toamna, o înăsprire a situației, ceea-ce-și află expresiunea și în cotările ultime, cari au fost în Budapesta: $4\frac{7}{8}\%$, pentru cambii de prima bonitate, $5\frac{1}{2}\%$ pentru bănci mijlocii și escontori și $6\frac{1}{4}\%$ și mai bine, pentru cambii comerciale de portofoliu. În Viena discountul privat s'a redus la $4\frac{3}{4}\%$.

CRONICA.

Rugare către abonații noștri. Apropiindu-ne de cuartatul ultim al anului rugăm pe on. noștri abonați, particulari, ca și bănci, cari sunt în restanță cu abonamentul sau cu taxele de inserțiuni să binevoiască a-și achita restanțele.

Ourele de Cassă la institutul de credit și economii „Albina“, Sibiu, începând din 9 Sept. crt. st. n. până la altă dispoziție sunt dela 8 dim. — 12 amiazi și dela 3— $4\frac{1}{2}$ p. m.

Românii la Congresul internațional de învățământ comercial în Anvers. În decursul lunii trecute, timp de trei săptămâni, s'a ținut în Anvers (Belgia) un curs și congres internațional al învățământului comercial. La acest congres au participat aproape treizeci de profesori din Ungaria sub conducerea directorilor supremi Dr. Schack și Kirchner. Școala noastră comercială din Brașov a fost reprezentată prin directorul ei, *Dl Arseniu Vlaicu* și prin dl profesor *Ioan Pricu*, cari ambii și-au făcut studiile superioare în Belgia. După cum suntem informați reprezentanții școlii noastre comerciale prin cunoștința temeiică a limbei franceze și prin orientarea, ce au dovedit-o în materiile cursului și congresului internațional, au făcut cea mai bună impresie și nu odată au fost singurii, cari împreună cu cei doi directori su-
premi, să poată reprezenta învățământul comercial din patria noastră. Dl director Vlaicu a avut prilej să reprezinte la diferite recepții pe toți congresiștii și să vorbească în numele lor; s'a prezentat bine, făcând o bună impresie, care se resfrânge desigur și asupra școlii noastre comerciale. Eforia școlii din Brașov a făcut un lucru bun și folositor trimițând pe cei doi reprezentanți ai noștri să participe la Congresul din Anvers.

Noua organizație centrală a băncilor din provincie proiectată a se înființa în locul „Băncii centrale de credit“ falite, pare a fi dela început un făt mort. Subscrierea de acții încercată de fundatori a suferit eșec. Din capitalul social de K 3.000.000— proiectat s'a subscris abia K 30.000—, la ceea-ce a contribuit de sigur în mare măsură criza financiară durabilă. Între astfel de împrejurări ministrul de finanțe, care eră să semneze K 2.000.000— din capitalul băncii, probabil va abandona ideea de a înființa noua centrală, cu care aveă de gând să vină în ajutorul băncilor din provincie.

Bancnote nouă à K 100 — se vor pune în circulație încă în toamna aceasta. Ele vor fi mai simple, decât cele vechi, fără însă a se neglija partea decorativă și figurile. Vechile bancnote emise la 22 August 1910, va să zică abia de 2 ani, se retrag din circulație între altele și din motivul, că circulează multe falsificate. La finele anului 1911 au fost în circulație 8.351.437 bancnote à K 100 în valoare de K 835.143.700, iar din bancnotele mai vechi à K 100—, cari nu s'au amortizat încă total, au mai circulat 325.519 bucăți.

Sumar.

Situația financiară. — Chestiunea însoțirilor sătești. — „Forme tipice de organizație economică socială. — „Esechiana“, „Salvator“ și Consortes. — Nouele legi de dare. — *Jurisdicțiune*: Deciziuni curiale. — *Asigurări împotriva accidentelor.* — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Rugare către abonații noștri, Cassa inst. de credit „Albina“, Românii la congresul internațional de învățământ comercial în Anvers, Noua organizație centrală a băncilor din provincie, Bancnote nouă à K 100.

Următoarele cărți se pot procura dela
Librăria CIURCU, Brașov,
 precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8 ^o mare, I—VIII + 213 pagine	Cor. 2.—
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8 ^o mare, I—VIII + 324 pag.	" 4.—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8 ^o mare, 70 pagine	" 1.—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8 ^o mare, I—IX + 160 pagine.	" 3.—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea terminilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8 ^o mare, I—X + 322 pagine.	" 3-50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8 ^o mare 28 pagine.	" 0-60
Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	" 1-20

● domnișoară

absolventă a unui curs privat de contabilitate cu praxă de aproape 2½ ani, bine introdusă în toate afacerile de bancă, posedă în scris și vorbire limbele română și maghiară și știe scrie cu mașina, caută aplicare la vre-o bancă, sau la biroul unei firme mai mari.

Adresa o dă redacția acestei reviste.

Depozit românesc

de piane și armoniuri în Sibiiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞ societate pe acții în Sibiiu — Nagyszeben ☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**, directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„BANCA GENERALA DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

— Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. ≡ ≡ ≡ Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi permise oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“

Sibiiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.